

Protokoll fört vid inspektion av Polismyndigheten i Örebro län, arresten i Örebro, den 20 november 2012

Inledning

På uppdrag av justitieombudsmannen Hans-Gunnar Axberger genomförde enhetschefen Sven-Åke Jansson, tillsammans med Elisabeth Sjöblom, den 20 november 2012 en förannmäld inspektion i polisens arrestlokaler i Örebro.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att JO:s medarbetare togs emot av arrestföreståndaren, kommissarien Martin Ekman. Därefter förevisades arrestlokalerna. JO:s medarbetare genomförde en översiktlig genomgång av omhändertagandeblad, tillbud/incidentrapporter och tillsynsblad. Inspektionen avslutades med en sammanfattande genomgång med Martin Ekman.

lakttagelser m.m. under inspektionen

Organisation m.m.

Från polismyndighetens sida anfördes sammanfattningsvis följande. Arresten i Örebro har 22 celler varav 8 är avsedda för förvaring av anhållna. Under innevarande år har lokalerna totalrenoverats. Vid tidpunkten för inspektionen hade arresten varit öppen i tre dagar. Bemanningen utgörs av fem arrestvakter som genomgått en kortare arrestutbildning. Timanställd arrestpersonal rings in vid behov. Arresten är dubbelbemannad fredagar och lördagar kl. 20.00 - 05.00. Ensamarbete förekommer. Man är dock alltid två när dörren till en cell öppnas och vid persontransporter i hissar etc. Polispersonal bistår i arresten vid behov. Ingen dubbelbeläggning förekommer. Det råder inget förbud mot beväpning i arresten. Den fast anställda arrestpersonalen bär expanderbar batong (ASP-batong) och handfängsel. Vid inspektionstillfället fanns ett antal vita gummibatonger i arrestvakternas utrymme. Arrestföreståndaren uppgav att dessa kommer att tas bort. Arrestvakterna saknar utbildning i användandet av denna batong men har utbildning i ASP-batong.

Det finns en tillnyktringsenhet med sju platser i Örebro. Aggressiva berusade personer läggs alltid in i cell. Arresten är centralt belägen i Örebro med god tillgång till allmänna kommunikationer.

Celler och andra utrymmen

Arrestintaget och korridorerna är kameraövervakade. Det finns tre avvisiteringsplatser. Från arrestintaget är det insyn mot visiteringsplatserna varför ett insynskydd kommer att sättas upp. Förmansprövning görs av inre befäl som är lokaliserad i arresten. När frihetsberövade förs till myndighetens övriga arrestlokaler görs förmansprövning på distans av inre befäl i Örebro.

Flera utrymmen, t.ex. förhørs- och advokatrum, är under uppbyggnad. Det finns två rastgårdar som kommer att vara färdigställda januari 2013. I dagsläget utnyttjas häktets 10 promenadgårdar. Vid samtal med personal framkom att svårigheter finns att hinna med att ta ut anhållna för en timmes daglig utomhusvistelse på rastgård.

Utrustningen i en tillnyktringscell består av galonmadrass, vattenautomat och ett fönster med nedvinklade persienner. Anhållningscellerna är utrustade med väggfast säng, bord och bänk samt en vattenautomat. Normalt sker tillsynen genom luckan i celldörren. Vid behov går arrestpersonalen in i cellen, vilket noteras på tillsynsbladet. Flera duschar och toaletter, varav en är handikappanpassad, finns i korridorerna. Celler och andra utrymmen var i nyskick och gav ett välstädat intryck.

All mat tas in från häktet. Vid behov kan mat serveras nattetid.

Information

I denna del antecknas inledningsvis följande. Enligt 2 § häktesförordningen (2010:2011) ska varje intagen i anslutning till att han eller hon tas in i en förvaringslokal informeras om verkställighetens innebörd på ett språk som han eller hon förstår. Sådan information ska också lämnas vid andra tillfällen så snart det finns anledning till det.

Rikspolisstyrelsen har tillsammans med Riksåklagaren tagit fram ett informationsblad, på 43 olika språk, med information om intagnas rättigheter i samband med frihetsberövandet. Informationsbladet finns tillgängligt för samtliga polismyndigheter.

Vid inspektionen framkom att informationsbladet finns tillgängligt, på flera språk, i en pärm i arresten. Vid samtal med personal framkom att informationsbladet endast delas ut till frihetsberövade som inte talar svenska. Muntlig information om rättigheter ges till svensktalande. Informationsbladet delas ut i samband med förmansprövning. Att så har skett noteras på tillsynsbladet. Två intagna som intervjuades uppgav att de varken fått skriftlig eller muntlig information.

Underrättelse till anhöriga

Anhöriga underrättas om den frihetsberövade begär detta och det kan ske utan men för utredningen (jfr 24 kap. 21 a § rättegångsbalken). Underrättelse till anhöriga sker inte regelmässigt när personer frihetsberövats misstänkta för brott. Det är förundersökningsledaren som beslutar om anhöriga ska underrättas. Att så har skett noteras på tillsynsbladet. Om den frihetsberövade häktats överlämnas en kopia av tillsynsbladet till häktespersonalen i samband med inskrivningen i häktet. Personer

som omhändertagits för berusning tillfrågas om anhöriga ska underrättas vilket noteras på tillsynsbladet och omhändertagandebudet. Det är utredare vid ungdomsgruppen som kontaktar vårdnadshavare och socialtjänsten när ungdomar mellan 15-18 år frihetsberövats, vilket noteras i akten.

Hälso-och sjukvård

Vid sjukdom eller skador tar stationsbefälet beslut om läkare ska tillkallas, eller om den intagne ska föras till sjukhus. Receptbelagda läkemedel delas ut till den intagne av arrestpersonalen enligt föreskriven dosering. Inget samarbete förekommer med häktets sjukvårdspersonal. Det finns en räddningsmadrass med bärhandtag på sidorna, avsedd för transport av liggande personer. Arrestpersonalen får, vid polisens fortbildningsdagar, utbildning i hjärt- och lungräddning. En hjärtstartare finns att tillgå. Två intagna uppgav att de inte tillfrågats om hälsotillstånd eller behov av mediciner. En av dem uppgav att han sagt till den ingripande polispatrullen att han ville träffa en läkare. Han fick till svar att detta skulle tillses. Vid tidpunkten för intervjun hade han varit anhållen i två dygn och inte träffat läkare.

Avslutande genomgång

JO:s medarbetare redogjorde för vad som kommit fram under inspektionen.

Polisen anförde bl.a. följande. Ungefär 2000 personer omhändertas för berusning och förs till arresten i Örebro varje år. Underrättelse till socialtjänsten sker endast i de fall där sociala insatser bedöms som nödvändiga. Socialjouren finns lokaliserad i polishuset. Personer misstänkta för trafiknykterhetsbrott förs, för provtagning, till beroendecentrum vid Universitetssjukhuset i Örebro. Under 2011 har fyra tillbud rapporterats i arresten. Inga självmord har rapporterats i arresten sedan 2004.

Jag har tagit del av protokollet

Hans-Gunnar Axberger